

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Inleiding: Academisch economieonderwijs na de crisis

Onderstal, S.; Hollanders, D.

Publication date

2016

Document Version

Final published version

Published in

TPEdigitaal

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Onderstal, S., & Hollanders, D. (2016). Inleiding: Academisch economieonderwijs na de crisis. *TPEdigitaal*, 10(4), 1-4. <http://www.tpedigitaal.nl/artikel/inleiding-academisch-economieonderwijs-na-de-crisis>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Inleiding: Academisch economieonderwijs na de crisis

David Hollanders en Sander Onderstal

SANDER: "Valt het jou ook op dat er de laatste tijd veel ophef is over het academische economieonderwijs?"

DAVID: "Jazeker. Piet Keizer (2015), Ewald Engelen (2015), Joris Tieleman (2015), Frits Bos (2015), Irene van Staveren (2016ab) en Joris Tieleman en Sam de Muijnck (2016) hebben allemaal hun steentje bijgedragen aan de discussie. En in Hollanders (2015) doe ik ook een duit in het zakje."

SANDER: "In zekere zin is het verrassend dat er zoveel aandacht is voor een relatief kleine opleiding als Economie. Bij ons aan de UvA studeert een veelvoud aan studenten af in bedrijfseconomie en bedrijfskunde. Ik lees zelden opiniestukken in de krant over deze opleidingen."

DAVID: "De ophef heeft er mijns inziens mee te maken dat inzichten uit de economische wetenschap een centrale rol spelen in het overheidsbeleid en dat de lessen uit de crisis van 2007-2008 niet geleerd lijken te zijn. Ik denk dat het academische economieonderwijs nog steeds een te nauwe blik heeft: te veel aandacht voor wiskunde en te weinig voor de zaken die er echt toe doen. Ik zou er in ieder geval voor willen pleiten dat studenten Economie weer belangrijke denkers als Keynes, Marx en Polanyi bestuderen."

SANDER: "Ik zie je punt over te veel wiskunde. Tegelijkertijd zie ik er weinig heil in studenten lastig te vallen met achterhaalde ideeën. We verwachten toch ook niet dat een student Natuurkunde de ideeën van de oud-Griekse filosoof Zeno van Elea serieus neemt?"

DAVID: "Wie?"

SANDER: "Zeno van Elea. Zeno ontwikkelde de paradox van Achilles en de schildpad. De paradox zou moeten aantonen aan dat alle beweging die wij observeren een illusie is. Stel dat Achilles en de schildpad een hardloopwedstrijd organiseren. Achilles weet dat hij verreweg de snelste is van de twee en gunt de schildpad daarom een voorsprong. De schildpad beweert vervolgens dat Achilles hem nooit zal inhalen. Zodra Achilles de startpositie van de schildpad bereikt, is de schildpad namelijk alweer op het volgende punt beland. Die afstand moet Achilles vervolgens ook overbruggen, net als de afstand tot het punt waar de schildpad dan is, enzovoorts. Omdat Achilles oneindig veel stappen nodig heeft om de schildpad in te halen zal hij deze nooit inhalen."

DAVID: “Leuk verhaal, maar ik weet niet of je hiermee overtuigend hebt aangetoond dat het zinvol is de ideeën van Keynes, Marx en Polanyi maar links te laten liggen. De moderne economische wetenschap lijkt in ieder geval nogal in zichzelf gekeerd en op basis van onrealistische modellen vrije markten, privatisering en liberalisering de hemel in prijzen.”

SANDER: “Kom. Wat je nu schetst is een karikatuur van de moderne economische wetenschap. Het doet me denken aan de ideeën van de *Chicago school of economics* die met name in de jaren 1950 van de vorige eeuw veel aanhangers had. De moderne economische wetenschap heeft een veel genuanceerdere kijk op markten en de rol van de overheid daarin. Al in het eerste jaar van de *Bacheloropleiding* brengen we studenten bij dat markten lang niet altijd feilloos werken en hoe een welwillende overheid kan ingrijpen marktfalen te corrigeren.”

DAVID: “Dat zou kunnen. Maar dat neemt niet weg dat heterodoxen steeds minder aandacht krijgen in de economiecurricula. Terwijl een groot aantal economische topwetenschappers, waaronder Jan Tinbergen, al in 1992 in een advertentie in de *American Economic Review* opriepen tot ‘*a new spirit of pluralism in economics, involving critical conversation and tolerant communication between different approaches*’.”

SANDER: “Overigens stond in diezelfde advertentie: ‘*[s]uch pluralism should not undermine the standards of rigor*.’ En dat is precies het probleem met heterodoxe economen. Ze onttrekken zich aan de discipline van de moderne economische wetenschap en richten eigen tijdschriften op, omdat ze niet bereid zijn hun onderzoek te staven aan de hoge methodologische standaarden die worden gesteld door de moderne economische wetenschap.”

DAVID: “Volgens mij verschaalt het economiecurriculum juist als we daarin studenten niet aanmoedigen af te stappen van het gedachtengoed van de *mainstream*. Alleen op deze manier komen ze tot waarheidsvinding en kunnen ze deze wereldkundig maken, ook al wijkt deze af van wat gangbaar is in de wetenschap of in de maatschappij. Ewald Engelen (2015) verwoordt dit idee als volgt:

‘De ongemakkelijke waarheid die de *parrèsias* uitspreekt [is] van eminent belang voor de vitaliteit van elk democratisch leven; de waarheid die zij spreekt, kan de gemeenschap behoeden voor collectieve dwalingen. Wat zou het fraai zijn als dat de missie van economieopleidingen was. Niet langer gelobotomiseerde technocraten opleiden die het financieel-economische taalspel voldoende beheersen om toegelaten te worden tot Econocratië. Maar studenten kneden tot waarheidssprekers die zijn geoefend in het leveren van fundamentele maatschappijkritiek [...].’”

SANDER: “Prachtige retoriek, al vraag ik me af in hoeverre Engelen hier zelf de waarheid spreekt. Onze studenten worden toch juist getraind in empirische technieken om de (al dan niet ongemakkelijke) waarheid te kunnen achterhalen? En kranten publiceren toch regelmatig opiniestukken van afgestudeerde economen waarin deze fundamentele maat-

schappijkritiek leveren? Maar goed, dat neemt natuurlijk niet weg dat je je kan afvragen of er aangrijpingspunten zijn om de academische economieopleidingen te verbeteren.”

DAVID: “Is dat niet een interessante vraag voor een themanummer voor TPEdigitaal? Waarom vragen we niet een aantal economen, orthodox en heterodox, om hun licht te werpen op het academische economieonderwijs?”

SANDER: “Klinkt goed! We kunnen Jeroen Hinloopen benaderen om te schrijven over de rol van experimenten en experimentele economie in het onderwijs.”

DAVID: “Ik heb nog college van hem gehad, goed idee. En Irene van Staveren heeft het lesboek *Economics after the crisis* geschreven, waarin ze afstand neemt van orthodoxe economie.”

SANDER: “Ja, zij mag niet ontbreken. Het zou ook goed zijn om het perspectief van monetair/macro-economen te lezen. Een veelgehoorde kritiek is dat in veel macromodellen de bankensector ontbreekt. Ik denk bijvoorbeeld aan Mark Mink en Jochen Mierau.”

DAVID: “Ja, dat zou mooi zijn. Hopelijk kunnen we ook de oratie opnemen die Lans Bovenberg uitspreekt vanwege zijn leerstoel Vernieuwing van Economieonderwijs.”

SANDER: “Ja inderdaad. Over vernieuwing gesproken: we missen nog gedragseconomie. Wellicht kunnen we daar Ben Vollaard voor vragen.”

DAVID: “Als we zelf ook nog bijdragen leveren, dan zijn we rond. En wellicht is het aardig om het themanummer in te leiden met een Achilles-en-de-schildpad-achtige dialoog.”

SANDER: “Klinkt goed! Dan ben ik Achilles.”

DAVID: “Nee, ik wil Achilles zijn! Die is veel sneller.”

SANDER: “Wat je wil. Je haalt me toch nooit in.”

DAVID: “Ha ha. Weet je, we gebruiken wel onze eigen namen.”

SANDER: “Prima. Maar laten we dan benadrukken dat de dialoog niet noodzakelijkerwijs onze mening weergeeft maar veeleer een gestileerde versie is van de huidige discussie over het academische economieonderwijs.”

DAVID: “Ja, laten we dat doen.”

Auteurs

David Hollanders (e-mail: D.A.Hollanders@uvt.nl) is docent *finance* aan de Universiteit van Tilburg

Sander Onderstal (e-mail: A.M.Onderstal@uva.nl) is universitair hoofddocent aan de Universiteit van Amsterdam.

Referenties

- Bos, F., Geschiedenis als medicijn voor economen, [Me Judice](#), 29 oktober 2015.
- Engelen, E., Komt een topeconoom op tv..., [Me Judice](#), 6 oktober 2015.
- Hollanders, D., Academisch economieonderwijs en de zoektocht naar relevantie, [Me Judice](#), 5 oktober 2015.
- Keizer, P., Zolang economen zichzelf niet begrijpen zullen ze de wereld ook niet begrijpen, [Me Judice](#), 31 augustus 2015.
- Staveren, I.P. van, 2016a, Nut en noodzaak van een pluralistische economie, [Me Judice](#), 5 februari 2016.
- Staveren, I.P. van, 2016b, *Wat wij kunnen leren van economen die (bijna) niemand meer leest*, Amsterdam: Boom.
- Tieleman, J., Pluriform onderwijs is probaat middel tegen tunnelvisie economen, [Me Judice](#), 23 oktober 2015.
- Tieleman, J. en S. de Muijnck, Universitair economieonderwijs kan nog zoveel meer zijn, [Me Judice](#), 29 juni 2016.